

نگاه به رویکرد کنترل محور وزارت حج و اوقاف

عبدالرحمن فهیمی

سرمقاله

مبارزه با مواد مخدر، ناکامی ها و شکست ها

محمد رضا هویدا

مواد مخدر در افغانستان به اندازه تروریزم و در کنار آن، بیشترین ضربه ها را بر کشور و مردم افغانستان وارد کرده است. جامعه جهانی و کشورهای عضو ناتو در مبارزه با تروریزم و ناامنی ناکام بوده اند.

این کشورها در حالی از افغانستان خارج می شوند، که افغانستان شدیداً از تروریزم و ناامنی رنج می برد. زمانی که نیروهای بیسن المللی در افغانستان وارد شدند، تنها طالبان در مقابل آنها قرار داشتند ولی اکنون که آنها از افغانستان خارج می شوند، علاوه بر طالبان و شبکه حقانی، گروه تروریستی داعش و دیگر گروه های تروریستی نیز فعالیت شان را گسترش داده اند.

تاثیرات تروریزم و مواد مخدر در افغانستان به گونه ای یکسان مردم را تحت تاثیر قرار داده اند. تصور کنید که سه میلیون انسان به مواد مخدر معتاد هستند.

این تعداد افراد به انواع مواد مخدر آلوده هستند که انواع خفیف و بسیار شدید را شامل می شود. این تعداد افراد در مکان ها مختلف زندگی می کنند، و بعضاً در سخت ترین شرایط زندگی خود را سپری می کنند.

در طول چند سال گذشته میلیون ها تن بر شمار این افراد افزوده شده اند. هر روزه ده ها تن از این میان به خاطر تاثیرات مواد مخدر جان می دهند.

ده ها خانواده به انواع مشکلات مواجه می شوند. هزاران انسان در مزارع کشت کوکنار کار می کنند و از راه های غیر قانونی کسب معاش می کنند. شبکه های بزرگ مواد مخدر از اقصی نقاط دنیا به افغانستان سرازیر گشته اند و سعی دارند تا در تجارت پر سود مواد مخدر از افغانستان نقش بگیرند و به سود های کلان دست یابند.

تروریزم از مواد مخدر به عنوان یک منبع پر سود استفاده می کند و تلاش می کند تا مواد مخدر را برای بقای خود گسترش دهد و در مقابل مواد مخدر نیز برای بقای خود به گسترش تروریزم کمک می کند.

امکان ندارد تا بدون توجه به منابع حیاتی تروریزم با تروریزم مبارزه کرد. همان گونه که ضعف حکومت و دولتداری در گسترش تروریزم نقش دارد، کشت و قاچاق مواد مخدر نیز منبع حیاتی ادامه تروریزم در کشور هست.

درست است که کشورهای مختلف و جامعه جهانی در افغانستان در طی سالهای گذشته بسیار تلاش کرده اند تا علیه کشت و قاچاق مواد مخدر مبارزه کنند، اما این مبارزه نه از اول استراتژی مشخص و کارآمدی داشته است و نه هنوز هم استراتژی مشخص و کارآمد دارد.

دولت مردان و پلان گذاران عرصه مبارزه با تروریزم و مواد مخدر هنوز هم راه اساسی مبارزه با مواد مخدر را نیافته اند. هنوز سطوح آغشته به فساد در زمینه مسئله مبارزه با مواد مخدر در کشور مشخص نشده است.

با تمامی لیست هایی که از سوی دولتمردان تهدید به افشا می شد، اما گفته می شود که قاچاقبران بزرگی دستگیر شده و در نهایت رها شده اند. اگر این گونه باشد که قاچاق بران بین المللی دستگیر و رها شوند، چه سودی دارد که مزرعه ای در هلند یا قندهار تخریب شود؟ راهی یک قاچاقبر بین المللی که به هزینه های گزاف به زندان افتاده است، با تخریب یک مزرعه به هیچ صورت قابل قیاس نیست.

راه ای مبارزه با کشت و قاچاق مواد مخدر به برنامه های ناموفق که در طول سالهای گذشته برنامه ریزی و اجرا شد، منحصر نمی شود.

این راه ها بارها ناکار آمدی شان ثابت شده است و اثبات این نتیجه نیازمند تکرار نیست. راه هایی که تجربه نشده اند، همانند مبارزه با فساد اداری از سطوح مختلف کارمندان و دولتمردان باید جستجو شده و اجرا شود.

افغانستان به چیزی فراتر از شعار و وعده و وعید نیاز دارد. افغانستان به خوبی می داند که در صورتی که به مسئله مهمی مانند مبارزه با مواد مخدر توجه نشود، افغانستان هرگز به ثبات و آرامش نخواهد رسید.

در سلسله طرح و اعلام برنامه صد روز کاری وزارت خانه ها، وزارت حج و اوقاف، برای نخستین بار، برنامه های اش را طرح کرده و اعلام کرده است. یکی از برنامه های این وزارت، ارسال عناوین به خطیبان نماز جمعه و حتی تهیه موضوعات که باید بحث شود، می باشد. بر اساس گفته های اعلام شده، خطیبان نماز جمعه، عناوین و یا عناوین و موضوعات مورد بحث را از طریق «اس ام اس» دریافت خواهند کرد.

به نظر این نوشتار، گرچه که وزارت حج و اوقاف از واژه «کنترل» کار نگرفته است، اما رویکرد در پیش گرفته شده، رویکرد کنترل محور به نظر می آید.

پرسش را این گونه مطرح می نمایم که: رویکرد کنترل خطیب های جمعه چه نوع کارکردی را به دنبال خواهد داشت؟ کارکردی مثبت یا منفی را به دنبال دارد؟

۱. اهمیت نماز جمعه در جامعه دینی نماز جمعه به صورت فردی ادا نمی شود، بلکه باید جمع و جماعت از مسلمانان گردهم آمده و این فریضه دینی را ادا کنند. ماهیت جمعی بودن این فریضه، بازگو کننده این نکته است که ماهیت سیاسی و اجتماعی دارد. به تعبیر دیگر، ماهیت اجتماعی و سیاسی اش بر ماهیت صرفاً عبادی اش می چربد.

پیامبر از بدو تأسیس جامعه اسلامی مدینه، همواره بر برگزاری و ادا نماز جمعه تأکید کرده است. پس از حکومت پیامبر، حکومت های اسلامی پساً عصر پیامبر نیز، نماز جمعه را مهم پنداشته و آن را برگزار کرده اند.

با توجه به ماهیت اجتماعی و سیاسی نماز جمعه، می توان گفت که تربیون کلان و سازنده در جامعه اسلامی برای تقد و وضعیت موجود، حکومت اسلامی و بازتاب دادن خواسته ها و نقطه نظرات شهروندان است.

در خطبه نخست بحث خدا پرستی و دعوت نمازگزاران به پاکی نفس مطرح می شود، اما در خطبه دوم بحث کاملاً اجتماعی و سیاسی می شود.

خطیب بایستی در مورد مسایل روز و مبتلابه جامعه پسرزاد، در این صورت و ممکن است، آن مسایل، مسایل مهم در روابط اجتماعی شهروندان یا سرنوشت آنان

و یا مرتبط به رویکرد و کارکردهای حکومت اسلامی باشد.

اگر نگاه به درازنای تاریخ جامعه و حکومت های اسلامی بیاندازیم، با تأسف باید گفت که در برخی مقاطع تاریخی، همان گونه که دیگر ارزش ها و پایندهای دینی به باد فراموشی سپرده شده بودند، نماز جمعه هم به تریبون توصیف حاکمان عمدتاً مستبد تبدیل شده بود.

اما به هر صورت، جنبه تئوریک بحث، بر ناظر بودن و فرصت برای نقد بودن اش تأکید می کند.

خطیب های نماز جمعه در کشورهای اسلامی البته در آن دسته از کشورهای که فضای نسبتاً باز سیاسی وجود دارد، در خطبه دوم، گذشته از پرداختن به روابط اجتماعی و انسانی در سطح جامعه، نگاه به کارکردها و سیاست های حکومت می اندازند و از نگاه دین نقدهای می زنند و توصیه های می فرمایند.

در طول چهارده سال گذشته، همان طور که آزادی نسبی در همه سطوح وجود داشته است، آزادی نسبی در عرصه دینی نیز بوده است. مدارس و حوزه های علمی - دینی آزادانه فعالیت می کنند و کرده اند، مساجد کلان در مناطق شهری ساخته می شود، در برخی مساجد نماز جمعه برگزار است و خطیب ها هم با آزادی کامل در مورد مسایل روز و مبتلابه اجتماعی و سیاسی سخن می زنند.

در این فرصت فراهم شده، خطیب ها هم مردم را نصیحت می کنند و هم رویکردها و کارکردهای حکومت را نقد کرده اند و حتی در برخی مساجد در برابر موضوعات و رفتارهای گروه طالبان که از دین و مذهب دهم می زنند، انتقادات و خرده گیری های شدید العن صورت می گیرد.

اگر پنداور از باورهای سنتی و قبیله محور، نگاه به نقد اندازیم، پدیده ضروری و اجتناب ناپذیر می نماید. بدون نقد، علم و دانایی به مرحله کمال نمی رسد و کشور نیز به سمت توسعه گام بر نخواهد داشت.

پس خطبه های نماز جمعه، تربیون مهم برای دولت خواهد بود.

۲. سیاست کنترل محور وزارت حج و اوقاف

همان گونه که در مقدمه مطرح شد، با این مطلوب و گام ارزشمند بوده و دارای نماز جمعه آن گاه که با دولت و نخبگان

کارکرد مثبت خواهد بود. زیرا که زین پس سخنان ترویج کننده تفکر طالبانی و دولت ستیز از تریبون دین و مذهب مطرح نخواهد شد. کارکرد منفی اما به هر پیمانه که نظام دموکراتیک باشد، تلاش می شود از طرح انتقادات و خرده گیری های سیاسی پیشگیری نماید. اگر دولت ها به انتقادات گوش داده و تغییر در رویکردها و سیاست های شان رونما گردد، بهتر و گرنه جایگاه سیاسی حزب یا نخبگان قدرت را به صورت جدی لطمه خواهد زد.

از این رو، دولت ها به صورت طبیعی - هر تیم و حزب که قدرت را در دست داشته باشد - دوست دارند، نقد و خرده گیری های سیاسی نباشد و یا خیلی اندک و ناچیز باشد.

بنابراین، هراس و بیم می رود که کنترل وزارت حج و اوقاف به هر عمل و لایحی که آغاز شود، در آینده، آزادی بیان را لطمه بزند. علمای دینی در خطبه های

دمکراسی های فنا پذیر

مردان در نظر گرفته شد اما هرگز به اجرا در نیامد و باز در سال ۱۷۹۵ به سیستم حق رای برای اشخاصی که مالیات می پرداختند، برگشت. ظهور دمکراسی هائی که کاملاً بر پایه رای همه مردم بودند مدت ها طول کشید. این امر مستلزم دخالت عوامل دیگری نیز می شد، به ویژه مبارزات مردمی بر خواسته از بطن جامعه، که در جهت توسعه ی حقوق دمکراتیک تأثیر گذار بود. همان طور که آقای Adam Przeworski متخصص علوم سیاسی عنوان کرده است: «افشارو طبقات مردمی بودند که امکان دست یابی پیروز مندان به حقوق سیاسی را میسر ساختند.»

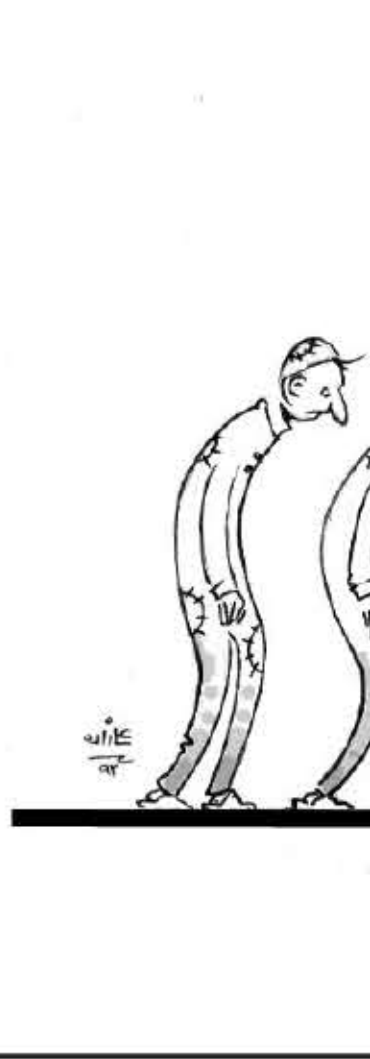
راهی همگانی بعد از جنگ جهانی دوم رخ داد. برای برشمردن چند نمونه به فرانسه که آن را در سال ۱۹۴۴ بنا نهاد، جاپان در سال ۱۹۴۵، ایتالیا در سال ۱۹۴۶، بلجیم در سال ۱۹۴۸ اشاره می کنیم. ایالات متحده امریکا با قانون حق رای Voting Rights Act ۱۹۶۵ به سیاه پوستان جنوب کشور اجازه شرکت در رای گیری را داد. اصول دمکراسی مدرن که در اواخر قرن هجدهم، اعلام شده بود بیش از صد و پنجاه سال بعد به واقعیت تبدیل شد. زیرا در ذهن بسیاری از «بنیان گذاران» واقعی یا فرضی آن، حق رای مختص مردان سفید پوست و متمول بود. بسط و گسترش این حق به ندرت مسیر و روند مستقیمی را پیش گرفت. فرانسه بعد از انقلاب چهار سیستم رای گیری را تجربه کرد و مجدداً از سیستم رای گیری مختص افرادی که مالیات می پرداختند (که دوباره در سال ۱۸۱۵ برقرار شده بود) به رای همگانی برای مردان بازگشت. ۱۸۴۸ با صدور حکمی پذیرفته شده بود (تغییر کرد تا مجدداً برای مدت کوتاهی را تصویب قانون ۵ مارچ ۱۸۵۰ که دو میلیون رای دهنده مذکور را از شرکت در رای گیری محروم می کرد) به سیستم رای گیری از افرادی که مالیات می پرداختند، برگردد. سپس در دوران امپراطوری دوم و جمهوری سوم به سیستم رای

راز میک کوچیان

طبق برداشتی متداول و رایج، استقرار رای همگانی سرانجام و دستاورد نهائی فرآیند دموکراتیک و تشکیل می دهد. هر گونه بازگشتی به عقب غیر ممکن می باشد. با این حال، در سطح جهانی، امکان دست یابی به حق رای، مسیر مستقیم و همواری را طی نکرده. عقب نشینی های متعدد در این زمینه، ضرورت بسیج نیروهای مردمی قاطعانه تر مطرح کرده چرا که تنها مسیر برای تغییر سرنوشت جمعی است. دمکراسی دچار بحران شده. فاصله ای که میان برنامه ی سالونیک (Salonique) که حزب سیریزا بر پایه ی آن در جنوری گذشته در انتخابات پارلمان یونان پیروز شد، و سیل امتیاز گیری که از طرف

طبق برداشتی متداول و رایج، استقرار رای همگانی سرانجام و دستاورد نهائی فرآیند دموکراتیک و تشکیل می دهد. هر گونه بازگشتی به عقب غیر ممکن می باشد. با این حال، در سطح جهانی، امکان دست یابی به حق رای، مسیر مستقیم و همواری را طی نکرده. عقب نشینی های متعدد در این زمینه، ضرورت بسیج نیروهای مردمی قاطعانه تر مطرح کرده چرا که تنها مسیر برای تغییر سرنوشت جمعی است. دمکراسی دچار بحران شده. فاصله ای که میان برنامه ی سالونیک (Salonique) که حزب سیریزا بر پایه ی آن در جنوری گذشته در انتخابات پارلمان یونان پیروز شد، و سیل امتیاز گیری که از طرف

کارتون روز

فصله طبقاتی

فصله طبقاتی

روزنامه افغانستان از همه دانشمندان و نویسندگان دعوت به همکاری می نماید. هیئت تحریر در ویرایش مطالب دست باز دارد. مقالات وارده بازگردانده نمی شود. مسئولیت مقالات به عهده نویسندگان آنها است و تنها سرمقاله بیاتگر دیدگاه روزنامه افغانستان میباشد. روزنامه افغانستان بخش دری و پشوی روزنامه اوت لوک افغانستان است.

صاحب امتیاز: دکتر حسین یاسا
مدیر مسوول: محمد رضا هویدا
سردبیر: حقیقت الله زکی
کارکاتوریست: خالق علی زاده
دیزاین: محمد صالحی، علی اصغر زاهدی
مسئول وب سایت: محمد علی بهرامی
آدرس: کابل، شهرک امید سبز، فاز چهار، کوچه ششم، خانه نمبر ۷-۱۳۷

افغانستان The Daily Afghanistan
Outlook AFGHANISTAN
The Leading Independent Source